

Reeds op 21 Februari j.l. heeft de Engelse Ambassadeur mij als zijn indruk te kennen gegeven, dat Engeland Nederland gaarne zou steunen, doch bevreesd was voor het standpunt van India en dat Engeland wanneer deze aangelegenheid in de Veiligheidsraad zou worden behandeld, waarschijnlijk niet bereid zou zijn Nederland steun te verlenen, indien het de soevereiniteit over Nieuw-Guinea volledig zou wensen te behouden. De Ambassadeur achtte toen reeds een wijziging in het Engelse standpunt mogelijk als de Chiefs of Staff, wier advies werd ingewonnen, tot het oordeel zouden komen dat Nieuw-Guinea beter Nederlands kan blijven.

In aansluiting op het bovenstaande gaf de Ambassadeur op 2 Mei j.l. tegenover de Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken als zijn mening, dat de Chiefs of Staff inderdaad van oordeel zullen zijn dat Nieuw-Guinea voor de Westelijke Mogendheden van strategisch belang is; en dat een afwijzend oordeel van India in dat geval voor Engeland weinig gewicht in de schaal zou leggen.

Tijdens een gesprek met Hr.Ms. Ambassadeur te Londen bleek ook de Heer Dening met het strategisch argument bekend te zijn en dit van belang te achten.

Ook de Britse Vertegenwoordiger bij de Verenigde Naties toonde tegenover zijn Nederlandse ambtgenoot begrip voor de bezorgdheid van Australië uit een strategisch oogpunt en voor de betekenis van een defensie in ruimer verband tegen het opdringend communisme in Zuid Oost Azië.

inind
bestaan

Uit de rapporten van Hr.Ms. Ambassadeur te Washington blijkt de sterke voorkeur welke in Amerika bestaat voor een oplossing van het Nieuw-Guinea probleem door onderhandelingen tussen de Unie-partners. Blijkens andere berichten uit Washington wordt daar gedacht aan een afstand van de soevereiniteit over Nieuw-Guinea aan Indonesië in ruil voor vergaande economische en andere concessies van de R.V.S.I.

In ieder geval is tijdens politieke besprekingen tot nu toe van belangstelling voor de strategische betekenis van

- Nieuw-Guinea -

Nieuw-Guinea van Amerikaanse zijde niets gebleken.

Wel is door de Voorzitter van de Nederlandse Gezamenlijke Staf Missie te Washington een bezoek gebracht aan de Director Joint Staff der Joint Chiefs of Staff, teneinde hem onderhands mededeling te doen van de Nederlandse zienswijze inzake Nieuw-Guinea, waarbij speciaal het strategisch argument werd toegelicht.

De Director Joint Staff onderschreef volkomen het Nederlandse standpunt en deelde mede, dat hij het van belang achtte in dit opzicht gebruik te maken van de houding van Australië. Voorts zegde hij toe zich met het State Department in verbinding te stellen opdat geen antwoord op de Nederlandse aide memoire zou uitgaan, alvorens de Joint Chiefs of Staff in de gelegenheid waren gesteld hun opinie terzake te geven.

Tevens zijn van Nederlandse zijde de Intelligence Bureaux van Leger, Marine en Luchtmacht in Amerika ingelicht.

Uit de gerapporteerde gegevens zou kunnen worden geconcludeerd, dat van Engelse zijde tot nu toe van meer interesse in het strategische aspect van de Nieuw-Guinea kwestie is gebleken dan van Amerikaanse zijde, terwijl dit aspect juist tegenover Amerika via de Amerikaanse Director Joint Staff zeer nadrukkelijk kon worden belicht. Er zou derhalve aanleiding kunnen zijn door de militaire attaché te Londen thans een analoge stap bij Engelse militaire instanties te doen, eventueel gecombineerd met een demarche van Hr.Ms. Ambassadeur bij het Foreign Office, teneinde het militaire aspect der Nieuw-Guinea kwestie te belichten, waar zulks Engeland, in het bijzonder door het hardnekkige standpunt, dat Australië in dit opzicht inneemt, niet onverschillig kan laten. Geacht zou kunnen worden op deze wijze Engeland ertoe te brengen met het oog op de betrokken strategische belangen druk op Amerika uit te oefenen ten gunste van het Nederlandse standpunt.

Gezien de ervaringen in dit opzicht gedurende de laatste jaren is er echter aanleiding tot twijfel of Engeland wel tot een dergelijk initiatief zou kunnen worden bewogen.

- De Britse -

De Britse buitenlandse politiek t.a.v. Oost-Aziatische problemen wordt n.l. in belangrijke mate bepaald door de verhouding van het Verenigd Koninkrijk tot India en de andere Staten in Z.O.-Azïe, zodat het niet waarschijnlijk moet worden geacht, dat Engeland, zolang zijn eigen strategische positie niet direct in het geding is, ertoe zou kunnen worden gebracht een stap te doen in een aangelegenheid als de toekomst van Nieuw-Guinea, welke een onderwerp dreigt te worden van de tegenstelling tussen Oost en West.

In verband hiermede zal een andere weg dienen te worden ingeslagen, waartoe de volgende gedragslijn wordt aanbevolen.

In overweging moge worden gegeven de Voorzitter van de Nederlandse Gezamenlijke Staf Missie te Washington, Schout bij Nacht Jhr.H.A. van Foreest, in overleg met Hr.Ms. Ambassadeur te Washington een met redenen omkleed memorandum te doen indienen bij de Combined Chiefs of Staff, teneinde de aandacht van deze Commissie te vragen voor de grote betekenis van een voortgezette Nederlandse souvereiniteit over Nieuw-Guinea voor de geallieerde defensie in verband met het gevaar van het communisme in Zuid-Azïe, alsmede met het oog op de inwendige politieke ontwikkelingen in Indonesië. Deze procedure is mogelijk, aangezien het college van de Combined Chiefs of Staff een internationaal militair lichaam is, waarbij door de deskundige vertegenwoordigers der diverse landen, welke daarin zitting hebben, alle problemen kunnen worden voorgebracht, welke van internationaal-strategisch belang zijn. Hierbij zou kunnen worden gewezen op het feit, dat deze voor de betrokken mogendheden belangrijke kwestie in de loop van dit jaar zal moeten worden beslist en dat het voor Nederland van ~~overwegende~~ betekenis kan zijn te weten in hoeverre de Nederlandse opvattingen terzake door deze mogendheden worden gedeeld en in hoeverre het tegenover Indonesië zo nodig op hun steun zou kunnen rekenen.

Enige dagen tevoren zou via de Nederlandse vertegenwoordigers in Engeland en Australië het voornemen om deze stap te doen ter kennis van de betrokken Regeringen moeten worden

- gebracht -

